

Chorvatsko, Daruvar

Od kukuřice přes Komenského k 1. DRAKIÁDĚ

Bohdana Pěva Šolcová

Přestože nás v této době omezují různá opatření a epidemiologická situace se zhoršuje, podařilo se v měsíci listopadu uspořádat akce, které jsem plánovala s rizikem možného zrušení.

Tou první akcí v měsíci listopadu byla literárně-výtvarná dílna nazvaná **Kukuřice**, kterou jsem zorganizovala pro žáky 1. stupně. Své útočiště našla akce v Městské knihovně v Daruvaru, a i když bylo na plakátech avizováno, že dílnu povedu v českém jazyce, neodradilo to některé děti z chorvatské školy, aby se zúčastnily. S dětmi jsme si vyprávěli o historii kukuřice, o tom, jak se dostala do Evropy, možnostech jejího využití a přečetli si starý indiánský příběh o duchu kukuřice. Nejvíc jsme se „vyřádili“ při výtvarné části. Z proutěných košů děti vybíraly kukuřičné klasy, které pomocí nepřeberného množství přírodnin přetvářely v panáčky **Kukuřičáky**.

Kukuřičáci, které vytvořily děti (foto autorka)

Děti se svými Kukuřičáky na literárně-výtvarné dílně v Městské knihovně Daruvar (foto autorka)

Ve volných chvílích se děti mazlily s morčaty mých dcerek. Mazlíčky jsem ale na dílnu nepřinesla čistě pro zábavu, i ona měla edukativní význam – děti se dozvěděly, že nejen kukuřice, ale také morčata pocházejí ze Střední Ameriky.

(foto autorka)

Jako pohádku na dobrou noc (akce se konala v podvečerních hodinách) jsme si přečetli další indiánský příběh o stvoření světa a po něm se Kukuřičáci odebrali se svými malými tvůrci domů.

Živý Komenský – tak jsem nazvala další literárně-výtvarnou dílnu, která se rovněž konala pro žáky 1. stupně. V Městské knihovně v Daruvaru jsme se s dětmi sešli, abychom si připomenuli **350. výročí úmrtí Učitele národů**. Mou snahou bylo vzbudit u dětí sympatie ke Komenskému, aby jej nevnímaly jako zamračeného učitele s bradkou. Proto se například dozvěděly „sympatické“ informace, že Komenský vymyslel prázdniny nebo obrazovou učebnici. Porovnávali jsme ukázky dobových učebnic bez obrázků, ukázky z učebnice *Orbis pictus* a současné učebnice. Představovali si, jak vypadala škola kdysi v době Komenského, a srovnávali ji se současnou školou. Na obrázcích jsme si všímali, jak vypadaly třídy, jak děti seděly, jak psaly... Protože jsem si přála, aby si děti na dílně vyzkoušely některou školní činnost, s níž se běžně setkávaly děti v 17. století, ale která je v našem století již zcela archaickou záležitostí, naplánovala jsem **psaní husím brkem**.

Když jsem dílnu připravovala, byla jsem přesvědčena, že sehnat na vesnici husí brka bude věc snadná. Ukázalo se však, že je třeba zběhat bezmála celou vesnici, abych našla dvůr, kde se husy pasou. Můj manžel brka seřízнул a zážitku psaní husím brkem již nic nebránilo.

(foto autorka)

Psaní husím brkem a kresba tuší (foto autorka)

Když děti napsaly brkem jméno Komenského a své jméno, pokusily se vytvořit kombinovanou technikou jeho portrét.

(foto autorka)

Abychom ale zachytili skutečnou podobu Komenského, studovali jsme jeho tvář na obrázcích: pozorovali jsme jeho rysy a přemýšleli, jaký byl Komenský člověk. Dětem se podařilo vystihnout jeho podobu více než dobře. Jan Amos Komenský by si jejich obrázky jistě vystavil.

Díla žáků 2. třídy ZŠ (foto autorka)

Velmi očekávanou událostí byla **1. DRAKIÁDA**. Až do poslední chvíle nebylo jisté, zda se akce bude moci kvůli epidemiologické situaci uskutečnit, ale bylo nám přáno. Když jsme s mou rodinou stáli v den konání drakiády na hipodromu sami, ani jsme se nedivili: nikdo tady v Chorvatsku takový typ akce nezná a nadto pandemie koronaviru drží lidi doma. Za chvíli se ale začala sjíždět auta a za další chvíli se na nebi vznášelo 8 draků.

Drakiáda (foto Radek Janček)

(foto autorka)

Drakiáda na hipodromu v Daruvaru (foto autorka)

Pouštění draků se nakonec zúčastnilo 20 lidí, což byl v této době plně obav před nakažením velký úspěch. Den konání drakiády jsme nemohli zvolit lépe, neboť toho dne silně foukalo, takže jsme nemuseli s draky běhat. Děti měly za úkol nejen udržet svého draka ve vzduchu, ale také pro něj vymyslet jméno. Z některých jmen vybírám např. Raketu, Džundžu nebo Duhovku. Někteří rodiče se nechali inspirovat výzvou v časopise *Dětský koutek* k výrobě draka. Plni napětí a očekávání potom zkoušeli let se svým vlastnoručně vyrobeným drakem a poté někteří z nich přemýšleli, kde udělali konstrukční chybu. V závěru drakiády jsme zhodnotili všechny draky a jejich majitele, kteří za své pilotní umění a kreativitu obdrželi diplom a drobné dárky. Akce se zúčastněným natolik líbila, že vyslovili přání, abychom se na pouštění draků sešli také na jaře. Proč ne?

Novorossijsk, Rusko

Listopadové aktivity

Tamara Bartková

Dušičky

Zvyk vzpomínat na své mrtvé je prastarý a společný téměř všem kulturám. České **Dušičky**, stejně tak jako i **Halloween**, mají svůj počátek ve starých pohanských zvycích a zejména v keltském svátku **Samhain**, kdy bylo možné se setkat s dušemi zemřelých, kterým na cestě pomáhalo světlo luceren, vydlabaných z řepy.

Tak jako jiné svátky i tento později převzala a uzpůsobila svým potřebám křesťanská církev a začala jej slavit jako **svátek Všech svatých a Památku zesnulých**. Samotnou mě překvapilo, když jsem našla na internetu fotografie 140 let starých obrazů Jožky Úprky, které zachycují používání svítilen z dýní během svátku zemřelých na jižní Moravě.

Při vysvětlování významu a způsobu oslav různých svátků ruským studentům často vzniká chaos, způsobený

prolínáním starých pohanských zvyků s křesťanskými, rozdílným pojetím v katolické a pravoslavné církvi, působením období socialismu, které ovlivňovalo tradice jinak u nás a jinak v Rusku

(v Rusku byla kontinuita starých tradic silněji narušena a v současnosti je více spojována s církví), vlivem americké kultury v dnešním globalizovaném světě a vůbec vývojem, který vždy v historii oslavu svátků nějakým způsobem pozměňoval, v každém regionu něco ubral, na něco zapomněl, něco

přidal. V neposlední řadě také musím studentům vysvětlovat, že ač jsou různé svátky historicky spojeny se svátky církevními, v Česku je většina lidí chápe pouze jako tradice a s církví je nespojuje.

Dušičky neboli Památka zesnulých se slaví u nás 2. listopadu. V Rusku podobné svátky, kdy vzpomínají na své zemřelé, probíhají na jaře, v dubnu nebo květnu.

Radonica, neboli Rodičovský den, připadá vždy na úterý, 9. den po pravoslavných Velikonocích. Příbuzní a přátelé přinášejí na hroby posvěcená velikonoční vejčíčka a pořádají přímo na hřbitovech pamětní hostiny (většina hrobů je ohrazena nízkým plotem a na tomto pozemku se nachází stůl s lavicí právě k pořádání vzpomínkových setkání).

Já jsem se svými studenty uspořádala dva workshopy (v Kyrillovce a v Anapě), kde jsme vyráběli svítilny z dýní a různé podzimní dekorace.

Workshop v Anapě

Workshop v Kyrillovce

Kromě debaty o původu dne zemřelých a různých zvyčích s tímto svátkem spojených jsme si přečetli některé balady ze sbírky Karla Jaromíra Erbena *Kytice* a promítli filmové zpracování balady *Svatební košile*.

V Anapě jsme se v rámci **hodin českého kulinářství** učili připravovat „španělské ptáčky“, které česká kuchyně přijala jako svůj tradiční pokrm. Kvůli otázkám studentů jsem začala hledat informace, týkající se vzniku názvu tohoto jídla. Jak vznikla a odkud se vzala jména některých jídel, je často těžké pravdivě zjistit.

Poprvé se o španělských ptáčcích prý zmiňuje strahovský premonstrát Jiří Evermod Košetický ve své kuchařce, která vyšla koncem 17. století. České jméno tyto masové závitky získaly tím, že je připravovali španělští kuchaři. Matka Rudolfa II., císařovna Marie, byla Španělka a přivezla si s sebou kuchyňský personál. Ve Španělsku jídlu říkají „filetes de ternera relenos“ – plněné telecí maso.

Jako druhý chod jsme zvolili **bramborové šišky s mákem a švestkami**.

U příležitosti oslavy svátku **Dne národní jednoty** starosta města Novorossijsk Igor Djačenko pozval na městský úřad představitele národnostních menšin, působících na teritorii města. Na program byly aktuální otázky vzájemného soužití různých národů a další plány na organizování společných akcí. Bohužel vzhledem k omezením spojených s koronavirem, kdy jsou v Rusku zakázány hromadné akce, se letos nemohla konat oslava ve své tradiční podobě, jak jsme byli zvyklí v předchozích letech, s národními kostýmy, bohatým pohoštěním, písněmi a tanci.

Na závěr setkání starosta města Igor Djačenko a předseda městské Dumy Alexandr Šatalov předali zástupcům národnostních menšin diplomy a poděkování za aktivní účast v životě města. Za český spolek Mateřídouška převzala poděkování zástupkyně předsedy klubu Jelena Bondareva.

Rumunsko, Svatá Helena, Gernik

Rumunsko v mlze

Klára Jíchová

Banátské stráně nad Dunajem zežloutly, zhnědly, pokryly se jinovatkou, a nakonec zmizely v mlze. Podobně jsme napřed my se školními dětmi pendlovali mezi prezenční a distanční výukou, a nakonec jsme zmizeli doma na státem plošně nařízené online

výuce. Gernické i helenské děti i učitelé se museli naučit připojovat na povinné školní platformy, bojovat se signálem, vyměnit nefunkční mobily za nové, případně je pořídit poprvé. Hlavně však v čase školní výuky ani nedospávat, ani neběhat s kravami, nekydat hnůj a podobně. A protože věnovat se online stále jen gramatice, čtení s porozuměním a psaní by bylo náročné, odlehčujeme si to i dalšími činnostmi, například online batikou. Výsledek vidíte na fotografii.

Zároveň se paradoxně snažím, abych dětem čas před monitorem ve svých hodinách zkrátila, protože většina mých rumunských kolegů svou výuku na platformě vyřešila tak, že ji „překlopila“ do dlouhých online hodin. Snažím se tedy zadat dětem např. text ke čtení nebo psaní s konkrétními úkoly a časem, kdy se mají opět připojit a prodiskutovat to. Protože soukromé návštěvy zatím zakázány nejsou, velká část kreativního programu se přesunula k jednotlivým rodinám domů, kde v malých skupinkách zpíváme, probíráme, co je potřeba, a malujeme postavy do třech betlémů, které plánujeme instalovat před oba kostely helenské i ten gernický. Dvěma dětem rodiče pořídili housličky, takže jsme začaly s výukou. Díky tomu se rychle a intenzivně seznamuji se značným množstvím lidí a jejich životními podmínkami.

V listopadu dále probíhají intenzivní schůzky a společné plánování aktivit jak s eibentálským učitelem Alexem, tak s místními i ministerskými funkcionáři. Stále se řeší zajištění dostatečné zdravotní péče zejména starým lidem v destinaci, odpady a další ekologická témata, vytváření pracovních příležitostí z místního bohatství, podpora turismu a uchování tradiční kultury. S Alexem navrhujeme konkrétní kroky, jak do těchto témat zapojit školní děti a mládež a sebe.

Lidé na Gerniku se mě často ptají, kde že jsem, že u nich vůbec nejsem. A druhou polovinu týdne potkávám helenské a ti glosují, že u nich moc nejsem, že jsem na Gerniku...

Rumunsko v mlze

Ukrajina, Žytomyr

Výstava „České hrdinky“ v Žytomyru

Eva Řezníčková

V Českém centru pro oblast vzdělávání a kultury Václava Dlouhého při Žytomyrské státní technologické univerzitě probíhá po celý měsíc listopad putovní výstavní projekt „České hrdinky, významné ženy historie a současnosti“. Projekt osobností, který nabízí portréty mladých ilustrátorů studentů Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara na Západočeské univerzitě v Plzni, byl inspirován dvoustým výročním narozením Boženy Němcové a stým výročním uzákoněním rovného volebního práva pro československé ženy. Byly to ženy odvážné, mnohdy předběhly dobu. Šly za svým cílem a někdy za odvahu zaplatily cenou nejvyšší. Ale svým příběhem inspirovaly tisíce a miliony dalších žen, které dnes díky nim mohou žít svobodně a podle svých představ.

Studenti ŽSTU měli možnost se seznámit s osudy známých i méně známých žen české historie a současnosti také sledováním GEN /Galerie elity národa/ nebo předčítáním ze stejnojmenné knižní publikace, která vyšla na podzim t. r. v nakladatelství Euromedia. Autorkami doprovodných textů jsou R. Fučíková, historička Lenka Křížová, spisovatelka Kateřina Tučková a kol.

Do Žytomyru projekt zapůjčilo České centrum v Kyjevě, kde je výstava prezentována ve druhé polovině roku.

fota: prof. ŽSTU Ludmila Číževská